

Súčanský HLÁSNIK

Noviny obce Horná Súča - ročník VII. - číslo 4 - december 2002 - 2 koruny

1.1.2003

Vážení spoluobčania,

Dovoľte mi poďakovať sa Vám za prejavenu dôveru v komunálnych voľbách. Chcem Vás ubezpečiť, že sa budem snažiť plniť svoj volebný program, s ktorým som išiel do volieb. Taktiež chcem poľahoželať aj zvoleným poslancom a verím, že mi budú v mojej práci dobrou oporou.

Ďakujem odchádzajúcim poslancom, členom komisií za ich doterajšiu dobrú spoluprácu.

Moja vďaka patrí aj farskému úradu, zamestnancom škôl a školských zariadení, zamestnancom obce a všetkým podnikateľom za ich prácu, ktorú v prospech obce vykonali. Zároveň mi dovoľte popriať Vám pokojné prežitie vianočných sviatkov v kruhu svojich blízkych, veľa zdravia, šťastia a úspešný nový rok 2003.

Pavol Biľčík, starosta obce

Drahí farníci!

O krátku chvíľu opäť, ako po iné roky, zasadneme za štedrovečerné stoly a poputujeme do Božieho chrámu, aby sme takýmto spôsobom oznámili čarokrásne Vianoce - sviatky narodenia Ježiša Krista.

Ten pokoj, ktorý príde, nech je skrytý v našich srdciach. Pomaly si uvedomujeme, že nám chýba Ježiš Kristus. Chceme si v tomto čase povedať, že láska žije. Nech v tomto čase zaznie v našich srdciach Pánov hlas. Dosť žiaľu, treba sa veseliť. Odteraz žiadny hnev. Rozdajme sa.

Rozdajme svoju lásku do širokého okolia. Rozpálme všetok poklad Pánovej radosti. V túto chvíľu k nám prichádza - On. Žiarivé svetlo sa v nás rozpálilo. Privítajme ho s radosťou a spokojnosťou. Veď nám už nič nechýba. Veď máme v tejto chvíli verného priateľa, ktorý nám vo všetkom pomôže. Milujme všetkých ľudí tak, ako On. Za to, že sa narodil v biednej, špinavej maštálke a mi v čistej izbe alebo v nemocnici. Máme mu za čo ďakovať.

Keď budeme pri štedrovečernom stole, porozprávajme sa s ním a spýtajme sa, kde sme ho naposledy videli: "Prečo si bol ku mne dobrý, keď je som bol ku Tebe ľahostajný. Chcem stále zostať s Tebou. Nikdy nechcem zabudnúť na chvíle, keď si bol pri mne. Mal som asi zaslepené oči, keď som necítil Božiu prozreteľnosť. Keď sa nad maštálkou jagala jasná hviezda, aj to si bol Ty."

Prežime tento čas s novými darmi Ducha Svätého. Každý nech nájde ten prameň čistej lásky. Nebojme sa byť pokojom pre každého človeka. Nezabúdajme, že sme Božie deti. Pán nás všetkých posielal hlásať jeho Nebeské kráľovstvo. Tým sú posolstvá evanjelia. Prijmime k sebe dobro. Nikdy nie zlo. Ježiš nám hovorí: „Už je čas na znovuzrodenie.“ Veď on sa preto narodil, aby sme sa aj my mohli

znovu narodiť - narodiť duchovne. Objaviť Ježišovu lásku, to je obrovský dar. Je to dar priateľstva a porozumenia. Predstavme si, že ležíme nahí na slame. Plačeme, pretože nás to strašne pichá. Dokážme trpieť s láskou od narodenia. Dokážme niesť svoj kríž. Uvedomujeme si, že nás niečo pichá. Bolest' ťažkého zranenia hriechom.

Nech je v každom srdci kus veľkej lásky. Rozpálme svoje ja. Ak vyhodíme do sveta jedno semienko, uvidíme, že sa pridajú ďalšie. Nebudme slabí voči Duchu Svätému. Ako pláva duša po oceáne, tak aj láska hľadá vyschnutý prameň čistej viery. Poznajme sami seba práve v túto hodinu. Nechcime žiadnu tmú, ale svetlo pokoja, porozumenia, priateľstva a čistej pokory. Predstavme si, že sme malý plamienok, ktorý má začať všetky plamienky lásky na celom svete. Nech vznikne veľká žiara, ktorá sa rozjasní po celej zemi. Majme v srdci živého Boha. Pán v túto chvíľu prichádza ku každému z nás. Pripravme pre neho miesto vo svojom srdci. Každým dňom si uvedomme, že sme si všetci rovní. Nezabúdajme nazývať každého bratom a sestrou. Budme takí, akých nás chce mať náš Nebeský Spasiteľ.

Drahí farníci!

V tento sviatočný čas vnesme do srdca pokoj a nádej, že máme milovať celý čas.

Keď sa o pol noci v svätú noc rozozvučia zvony a všetci budeme spievať slávnostné „Glória“, začnime práve vtedy náš nový život. Nájdime porozumenie v svojich rodinách.

Nech radosťou plesajúce Božie deti zapália tento poklad lásky.

To Vám všetkým, drahí moji farníci zo srdca želá Váš duchovný otec

Jaroslav Ondráš
správca farnosti

Slovenské ľudové pranostiky

- ▶ Lavný december pokazí celú zimu.
- ▶ Blatnatý december, blatnatý celý rok.
- ▶ Keď zima dobre drží v decembri a v januári, bude pekný rok.
- ▶ Aký je december, taký je jún.
- ▶ Aké je počasie na Barboru, také býva až do Vianoc.
- ▶ Keď je na svätého Mikuláša už je všetka zima naša.
- ▶ Od Lucie do Vianoc, každá noc má svojiu moc.
- ▶ Keď si Lucia na mena háby zablátí, v januári si ich prať bude.
- ▶ Lucia noci upíja, ale dňa nepridá.
- ▶ Aké sú do Lucie do Vianoc dni, také budú aj mesiace.
- ▶ Na svätého Tomáše, zima sa nám rozpáše.
- ▶ Aký je čas na Adama a Evy, také budú nasledujúce dni.
- ▶ Lehodný a teplý čas na Vianoce je znamením, že zima bude dlho trvať.
- ▶ Keď sa s nov mesiacom sviatky začínajú, veľmi tvrdú zimu často znamenajú.
- ▶ Keď svätý Štefan blato vyfúkal, bude pekná jar.

ČAS VIANOČNÝ

Vianoce, znova a znova to prekrásne obdobie očakávania niekedy prílišného zhonu, ale vždy neopakovateľného čara, čohosi vnútorného neopísateľného, nezabudnuteľného, ale každý rok úplne odlišného. Najväčší pokoj je vtedy, keď je izba plná tých, ktorí tam patria. A keď je všetko hotové, pripravené, môžeme začať. Tak ako nás naučili starí rodičia, rodičia. Modlitba, poprosenie o požehnanie darov na stole, ... Pri tejto neopísateľnej chvíle očakávania štedrej večere, keď sme boli pohrúžení do tajov ticha večere niekto pri dverách zazvonil. Nechápavo sme hľadeli na seba. Hovorí sa: „host do domu, Boh do domu“. Išla otvoriť gazdinka. Pri dverách traja muži, hovoriaci ruským prízvukom. Za-

čali sa ospravedlňovať, že vyrušili, chceli hneď odísť, čo im gazdiná samozrejme nedovolila. Pozvala ich ďalej. Prekvapení vošli do obývačky, sadli k prestretému stolu. Pretože v tomto dome obrad vždy riadila ona, začala tak ako vždy, no teraz s oveľa väčšou zodpovednosťou. Hostia boli „pravoslávni“. Rešpektovali modlitbu, obrad. Ochutnali jedlá. Po skončení sa poďakovala pánu Bohu za všetko, čo požívali z jeho rúk. Potom sa už rozprávali vzájomne. Išli z Čiech, kde pracovali a vracali sa domov na Ukrajinu. Zastavali sa v dome, kde mali známeho. Za pohostenie poďakovali a samozrejme odniesli si so sebou aj drobného čajového pečiva, medzi ktorým boli i medovníčky.

Predvianočná doba na našom vidieku

Akonáhle skončili práce na poliach, nastali práce okolo domácností. Gazdovia opravovali poľnohospodárske náradie, na ktoré počas roka nemali čas. Zvážali drevo na palivo, aj úžitkové. Zhotovovali obuv i odev pre svoju rodinu. Plietli a obšívajú papuče, šili kabane, haleny, súkenné nohavice, lajblíky a iné. Každý chcel byť na Vianoce ponovený. Gazdinky tie mali ešte viac práce. Usilovne priadli konopné, ľanové, vlnové kúdele a povesná. Každá chcela byť čím skôr s prácou hotová, aby po Vianociach mohli zasadiť ku krosnám, kde tkali plátno, súkno i koberce.

Okolo toho bolo veľmi veľa práce. Okrem toho bolo driapanie peria. To sa robilo po večeroch a pomáhali pri tom i staršie dievčatá a babky, ktoré už nevedeli priasť tenké rovné nitky. Týchto driapačiek sa veľmi radi zúčastňovali deti. Babky rozprávali rozprávky a strašidelné príbehy. Učili deti spievať piesne. Chlapci sa zúčastňovali len huncútstiev. Keď bola veľká kopa nadriapaného peria na stole, vpustili do miestnosti vrabcov a tí už porobili s perím poriadok.

Dievky sa tiež schádzali po domoch, kde vyšívajú uteráky, obrusy, pásky, obojky, točky a iné úžitkové výšivky ku krosnom. Zavše sa prikmotřili i mládenci s harmonikou alebo len na kus reči.

Počas adventnej doby sa počítali všelijaké veštby. Na Ondreja sa ulomila halúzka z čerešne a tá sa do Vianoc rozvila. Dievky potriasali ploty, ktorý bol z drevených latiek a pritom odriekali, Plote, plote trasiem ťa, svätý Ondrej, prosím ťa, daj mi v tejto noci znať, s kým budem pri oltári stáť“.

Lucie, Barbory, dievčatá oblečené

do bieleho plátna s husím krídlom, ometali steny, pece, kúty, niekedy sa im podarilo aj niečo z poličky zhodiť, ale ony o to nedbali, vrteli sa po miestnosti, začo im gazdiná niečo podarovala, jabĺčka, oriešky a niekde aj nejaký peniaz.

Najočakávanejší boli Mikuláši. Kriku, vresku, ba i plaču bolo dosť, keď sa Kubovi podarilo deti dohoniť a poriadne ich prútom vyobšívajú. Ani u pána organistu a pána farára nezaháľali. I tu bolo plno práce. Pán farár i p. organista piekli pre celú dedinu oplatky. Museli vedieť, koľko ľudí i zvierat v ktorom dome majú. Pre osoby posielali po dva oplatky, pre zvieratá po jednom, tie boli označené bylinkami. Niekde poslali aj zlepované orechmi. Pri tom pomáhali miništranti, tí tľkli lieskovce, pri tľčení museli pískať, aby p. farár videl, že jadierka nepojedia. Keď už boli oplatky napečené, podelené, chlapci miništranti ich roznášali po domoch. Keď prišli do domu pozdravili a zavinšovali: „Naši predkovia takú obyčaj mali, že pred Vianocami sa mnohými darmi obdarovali. Aj pán farár a organista sa na to rozpačovali, týmto darčekom Vás obdarovali, aby ste ho vďačne radi prijali“. Domáci odpovedali: „Vďačne radi prijme a za dar ďakujeme. Potom chlapcom do plachietky niečo dali, akože výslužku. Gazdovia usilovne pozorovali počasie od Lucie do Štedrého dňa., lebo ako bolo v ktorý deň, také počasie bolo v budúcom roku každý mesiac. Verili tomu a veruže sa im to i plnilo. Tak sa žilo na našich dedinách. Chudobne, ale pritom radosťne a spokojne.

Napísala: Chupáčová

Ako sa doba mení

Je čas predvianočný, možno sa moja úvaha do tejto atmosféry nehodí, ale je aktuálna a preto ju možno uviesť v akomkoľvek období.

Keď sme my boli malí a neskôr chodili do školy v teplákach a flanelových košeliach, učili nás rodičia k úcte k starším a povinnostiam, ktoré sme museli dodržiavať. Nie, že by sme v škole nevyparali všelijaké zakázané kúsky. Boli aj budú žiaci s ktorými budú ťažkosti. Riešili sa slovne, paličkou, písomnými trestami, zhoršenou známku zo správania. Učiteľia boli tiež rozdielni. Jedni boli kamarátsky iní prísnejší, pedagógovia, ktorí nás mali pripravovať spolu s rodičmi do života a ku ktorým sme mali rešpekt. Popri vyučovaní existovali rôzne krúžky, ktoré mnohí z nás navštevovali napr. spevácky, turistický, šikovných rúk a pod. Žiaka, ktorého krúžok zaujímal si niečo z tejto činnosti odniesol aj do života. Po skončení vyučovania sme išli domov, popri pripravovanom jedle na stole sme našli aj odkaz, čo treba urobiť, kde treba ísť svojim rodičom pomáhať alebo pásť husi či kozy. Pri paseaní bolo veľmi veselo, hlavne keď sa nám z nepozornosti stratili zverené zvieratá. Hrali sme karty, škôlku, varili lečo, piekli vykutané zemiaky, fajčili z listia usúľané cigarety, plietli venčeky. Keď sme prišli z poľa domov, ešte sme si našli čas zahrať si na ceste vybíjanú, naháňačku, skrývačku, no len čo sa začalo stmievať, dvere na domoch sa pootvárali a už sme počuli „Jano, Dušan, Eva, Marka, domov!“ V staršom veku sme pravidelne, rok čo rok, cez prázdniny chodili na brigádu na Štátne majetky hrabať seno, znášať snopy obilia do krížov, potom sme sa tešili zo zarobených peňazí a rozprávali, čo si ktorá za ne kúpi. Aj tieto poľnohospod. práce u niektorých žiakov aj keď až v neskoršom veku, zanechali pozitívny vzťah k pôde a prírode. Ako sme pristupovali v detstve ku svojim povinnostiam, zábave, hrám, to sa v plnej miere odrazilo v našom neskoršom živote.

Len v nedávnej minulosti (dnes je finančná situácia v mnohých rodinách veľmi zlá), chodili deti do MŠ vyobliekané a obuté do tých najdrahších vecí a topánok, ani

učiteľky neboli tak draho vybavené. Však keď mali iné deti, museli mať aj naše, aj keď si na to požičiame. Keď deti vyjdú z MŠ nájdu každú kaluž, kopnú v drahých topánkach do každého kameňa čo im príde do cesty, rukávy drahých svetrov vlečú po zemi.

Frajermi sa stanú, keď začnú chodiť do školy. Načo sa trápiť pozdravom starších, načo dbať na poriadok na námestí, trávnikoch, na ihrisku. Všade sú porozhadzované obaly od sladkostí, šupy z banánov, pomarančov, no a v používaní „vybraných slov“ sa určite vyrovnajú aj niektorým dospelým. Skúste ich upozorniť napr. na čistotu na verejnom priestranstve, potom si zabudnete zatvoriť ústa. Po skončení vyučovania prichádzajú povinnosti: televízia, televízia a niektorí idú aj na ihrisko.

Televízia, hlavne americky orientovaná stanica Markiza, tá učí našu dnešnú mládež ako treba žiť a v živote sa presadiť. V populdňajšom vysielacom čase, by mali uvádzať výchovné a vzdelávacie programy (aspoň niekedy). No miesto týchto programov (denno-denne) učí našu mládež ako rôznym spôsobom možno zabiť človeka, užívať drogy, vydieľať, znásilňovať, ako rozprávajú psi a mačky, mimozemšťania. Už sa dostávajú aj výsledky tohto vzdelávania a veľmi často.

Tých chlapcov, čo sú po vyučovaní na ihrisku, treba len vidieť a nie počuť.

Dievčatá sa vyparádené prechádzajú po cestách, vyhľadávajú chlapčenskú spoločnosť a už v 8 rokoch sú veľmi zamilované. Keď sa začne stmievať, vtedy majú raj na námestí, okolo krčiem, barov, v parku, pri škole. Tu je príležitosť pre tých ukrivdených. Treba porozbijať nejaké okná na škole, odtrhnúť telefónny drôt, rozbiť dvere, vypínač, behať po streche prístavby školy. Naša škola, keď sa na ňu pozriete od potoka, vyzera ako väznica, na každom okne mreža alebo sieťka, čo svedčí o počte rozbitých okien. No nepočula som, že by sa otvorili dvere a bolo počuť „Jano, Dušan, Eva, Marka, domov!“

Čo myslíte, možno v dnešnej dobe vôbec hovorí o používaní tých výchovných prostriedkov o ktorých som hovorila na začiatku?

Nedovolila by som si to. A čo poviete o rešpekte a úcte k učiteľom zo strany niektorých žiakov?

Keď sa na tému dnešnej mládeže zhovárime, mnohí mi vravia je iná doba, nerozumieš jej, nie je taká zlá ako hovoríš, treba sa jej venovať, treba jej pomôcť. Rodičia musia chodiť do práce / ak ju majú/, učiteľia sa jej po skončení vyučovania už nevenujú, je odkázaná sama na seba. Lenže ja hovorím, že dnešná mládež nemá záujem. Po skončení vyučovania nemá povinnosti, chýba pocit zodpovednosti a predovšetkým nemá pozitívny vzťah k práci (bez práce nie sú

koláče), a nie je k nej čas-tokrát ani doma vedená.

Spoločenské dianie - neznámy pojem.

Kultúrne vyžitie a zapojenie sa do práce v nej, až na pár výnimiek veľmi chatrná účasť.

Športové vyžitie - keď nepripravia starší, nemá kto.

Naša mládež má záujem len a len ozábabu a mnohokrát jej aj tú musia pripraviť tí starší.

Tak to vidím ja.

No mladí, starší, starí, porovnajte ako sa doba mení a čo nám demokracia prináša v tejto oblasti, oblasti výchovy našej budúcej generácie.

Vaša čitateľka

LIPKA

Viera hory prenáša?!

Najskôr čínska povest' „O prenášaní hory“.

Pred mnohými rokmi žil v čínskych horách človek, ktorý sa volal Yiu Gung, čo znamená „Smiešny starček“. Tohto starca trápila len jedna starosť - ako odstrániť pred dverí svojho domu mohutnú horu, ktorá mu zabláňala slnečný jas a bránila mu vo výhlade. Po dlhšej meditácii sa rozhodol, že ju bude spolu so synmi prenášať lopatami na iné miesto. I dali sa do práce.

Keď sa o tomto čudnom predsažení dozvedel starček menom Dži Sou /Múdry vek/, vysmial ich a dal im ironické ponaučenie: „Iba blázon sa môže podujať na takúto šíalenú prácu. Veď je nemožné, aby niekoľko ľudí prenieslo takú mohutnú horu na iné miesto.“

Yiu Gung prerušil na chvíľu prácu, vystrel chrbát, obrátil pohľad k slnku a spokojne odpovedal: „Keď ja umriem, ostanú tu moje deti, keď umrú deti, zstanú tu ich deti a takto sa budú meniť pokolenia v stálom kolobehu práce. Táto hora je naozaj vysoká, ale nie je schopná stať sa ešte vyššou. Naopak, bude o toľko nižšia, o koľko ju my znížime našou každodennou prácou. Prečo by sme to teda nemali robiť?“ Utriel si pot z čela, chytil mocne do rúk lopatu a ďalej bez tieňa pesimizmu deň čo deň prenášal horu, ktorá mu zavádzala.

Takýto postoj Yiu Gunga dojal Nebeského vládcu a jedného dňa

poslal na zem svojich bohov, aby preniesli tú mohutnú horu, s ktorou sa roky pasoval obdivuhodný starček.

S. Kierkegaard hovorí: „Bez viery sa potkneme aj o steblo slamy, s vierou preniesieme i hory“.

Akú máme my vieru?

Napríklad aj takú, ktorá nás ženie stále zhŕňať, nadobúdať stále nové a nové veci v presvedčení, že nám bude lepšie.

Takú, v ktorej si myslíme, že raz svitne ráno, kedy sa prebudíme bohatí, krajší, dôležitejší, zdraví a pod..

Aj takú, ktorá v nás živí myšlienky na trest či pomstu pre tých, ktorí nám „nepasujú“.

Vieru nestálu, ktorá nám nevydrží dlho v niečo veriť a snažiť sa to i uskutočniť.

Mnohí o sebe hovoríme, že máme kresťanskú vieru. No žijeme často život, ktorý sa nezhoduje so žiadnymi ľudskými zásadami, nieto ešte s kresťanskými. S mnohými podobami viery žijeme a väčšinou nie sme spokojní.

No mali by sme si uvedomiť, že iba viera, ktorú podoprieme statočnou prácou a usfachtlým životom, je to vierou, ktorá nás bude uspokojovať.

Ako sa sviece zapalujú od plameňa iných sviec,

tak sa viera roznečuje od viery.

(R. Guardini)

So želaním požehnaných Vianoc

Vaša LIPKA

Vianočné zvyky a povery na Slovensku

Vianoce právom pokladáme za najkrajšie sviatky v roku. Sú ony dobou čara a tajomstva. Ich tajomný význam zobrazený bol najmä v bohatých zvykoch a obyčajach, ktoré sa dlho udržali vo všetkých krajoch Slovenska. Pomaly miznú, zabúda sa na ne, a tak si ich chceme aspoň stručne pripomenúť ako na jeden zo skvostov našej minulosti. Hlavnou úlohou spomenutých zvykov bolo dozvedieť sa o budúcnosti a brániť sa proti tajomným silám a nadprirodzeným mocnostiam.

Vianočné obyčaje začínali sa adventom, niekde Luciou. Tento deň bol začiatkom mnohých zvykov. Večer pred Luciou robili ľudia na dvere príbytkov cesnakom kríž, aby boli chránené pred bosorkami, lebo podľa povery čarodejnice škodili celý rok. V ten deň dávali statku tiež cesnak, kravám robili kríž medzi rohmi a potierali i prah stajní. Do takého príbytku nemala vraj prístup nijaká čarodejnica a nemohla uškodiť dobytku.

Najkrajšou a najpôvabnejšou časťou vianočných sviatkov bol vždy Štedrý večer. V ten deň slovenský hospodár venoval svojmu statku, ako živým tvorom a pomocníkom v jeho prácach, svoju značnú starostlivosť podľa zdedených starodávnych zvykov.

Hospodári dávali dobytku oblátku, vloženú v nakrájanom chlebe. V Oslanoch natierali oblátku medom a cesnakom, aby statok neschudol a kravy aby dobre dojili. Vo Vrbici dávali husiam po kúsku mäsa, aby dobre vajcia niesli. V Gemerí za tým istým účelom dávali praženeho ovsu a v Trenčianskej dávali husiam jesť hrach cez obrúčku, aby netratili vajcia.

Keď boli v hospodárstve odbavené zvyky v stajni a na dvore so statkom a hydinou, nasledovali zvyky vo vnútri izby, ktoré boli viac obradné a poukazovali na zbytky pohanského staroslovanského kultu.

Stôl k Štedrej večeri bol prikrytý najčistejším a najkrajším obrusom, ktorý nezobrali zo stola až do Nového roku. V Gemerí hneď naň položili chlieb a soľ, ktorým ponúkali každého príchodzieho. V Novohrade položili celý chlieb na stôl, ktorého sa nedotkli do Nového roku a len potom ho načali, tak vraj bude v dome po celý rok dosť chleba.

V Drňovej a na Šariši na stôl pod obrus položili pšenicu, raž, žito a kukuricu. V Terchovej pod obrus nastlali obilných klasov a na každý roh dali bochník chleba. Takto zostalo prikryté cez celé sviatky, aby gazdovstvo bolo cez celý rok požehnané. V Honte položili chlieb na stôl a seno pod stôl. V Stankovciach a na Myjave donášali do izby a uložili pod obrus aj zo všetkého ovocia.

Rôzne hospodárske veci a nástroje kládli na Štedrý večer pod hodovný stôl preto, aby i všetky mŕtve predmety boli účastné Vianoc, aby sa gazdovstvo vo všetkom držalo pohromade. Pod stôl tiež dávali sekeru a pítku, aby ľadovec nepobil zbožie na poli.

PAROCHIA FELSŐ SZUCZA Farnosť Horná Súča

Pri príležitosti výročia obce ste mali možnosť, na stránkach Hlásnika, oboznámiť sa s históriou našej obce. Aj keď to neboli vyčerpávajúce informácie, dali nám možnosť nazrieť do rokov „dávno minulých“, keď náš kraj obývali naši predkovia v oveľa menšom počte ako je dnes nás.

Pre rozšírenie historických poznatkov o našom kraji sme sa rozhodli spracovať dostupné informácie z histórie farnosti Horná Súča.

Podľa toho, ako sa nám bude dariť materiály a ich preklady získavať, bude sa pred vami odvíjať život farnosti od roku 1771 po dnešok.

I. časť

HISTÓRIA ZALOŽENIA FARNOSTI

Podnet k spracovaniu poznatkov o farnosti dal náš bývalý kňaz, vdp. farár Peter Hluzák. Dal preložiť z latinčiny a poskytol časť zápisov z kanonickej vizitácie z roku 1828.

Ďalšie poznatky som čerpala z niektorých preložených častí Rešetkovej kroniky „História parochiae Felső - Szúczensis (Dejiny farnosti horno-súčanskej).“

V nitrianskom archíve sú uložené kópie listín, ktorými bola založená farnosť Horná Súča. Uvádžam výňatky z nich:

„Gróf Ján Illesházy ... Odporučame do pamäti všetkým tým, ktorým to patrí, dávajúc najavo, že hneď len čo boli do nášho spravovania láskavo zverení naši poddaní v Hornej Súči, obci trenčianskeho grófstva sme si zaumienili týmto našim poddaným, nemajúcim vlastnej fary zatiaľ, a tak v duchovných veciach podriadeným farárovi v Dolnej Súči, zaobstaráť samostatného farára. Keď sa k tomuto nášmu úmyslu pripojil aj najvznešenejší, najláskavejší a najurodzenejší pán Ján Gustény, nitriansky biskup, vyjadrením súhlasu, rozhodli sme sa postaviť od základov kostol, dostačujúci obsiahnuť ľud, zaobstaráť ho tiež potrebnými rúchami a obdarovať ho sumou 300 zlatých...“

Dané v slobodnej kráľovskej obci Pešti, v piatok po druhej nedeli pôstnej, pripadajúcej na prvý deň mesiaca marca roku pána 1771. Podpísaný je gróf Ján Illesházy, vlastnou rukou. Opatrené pečatou.

Založenie farnosti bolo prijaté a potvrdené nitrianskym biskupom Jánom Gusténym, spisom, v ktorom sa píše:

Túto predloženú zbožnú základinu najjasnejšieho pána grófa Jána Krstiteľa Illesházyho... pre nového farára a organistu, ktorí majú byť uvedení do obce Horná Súča, jako súcu na zväčšenie slávy Božej a na obstaranie spásy veriacich tam bývajúcich, vo všetkých bodoch a záveroch v nej obsiahnutých, z našej riadnej moci, ktorou sme po-

verení, prijímame a potvrdzujeme zaväzujúc farára...

Dané v našej biskupskej kúrii - Močenok, dňa 30. marca, roku Pána 1771.

Podpísaný je Ján Gustény, nitriansky biskup, vlastnou rukou. Opatrené pečatou.

Spísal: „Na láskavý príkaz jej biskupskej Exelencie - Anton Rajčáni, biskupský tajomník, vlastnou rukou.“

Teda naša farnosť Horná Súča bola založená v roku 1771. Bol vymenovaný prvý farár Andrej Mészáros. Do užívania dostal farskú budovu, ktorá bola predtým obývaná lesným panstvom.

(Bola to stará fara, ktorú si mnohí ešte pamätáme). Kostol sa začal budovať až po príchode farára, bol postavený behom jedného roka.

Súčasťou farskej zakladajúcej dokumentácie je aj dohoda o záväzkoch horno-súčanských farníkov, spísaná v starej slovenčine:

„My, richtár, úrad a celá obec osady Hornej Súče, slávnemu panstvu trenčianskemu, jeho Osviecenosti pánu grófovi Illesházymu Jánovi s týmto sa zaväzujeme za to veľké duchovné dobrodenie, ktoré od jeho Osviecenosti z lásky oproti duševnému spaseniu svojich úbohých poddaných učinené je, keď nielen chrám Boží zbudovali a postavili, ale pastiera duší našich ku zaopatreniu vývesti a predstaviť ráčil. Úžitky tie všetky, ktoré pán farár od jeho Osviecenosti sebe dané má, to jest: zeme, lúky, záhrady zorať, zasiať, zhrabať, skosiť, zežať, nie ináč i na svoje miesto odviešť, tiež také i opravu na tieto zeme vyvážať. Podobne okolo záhrad ploty hradiť, drevo na okurovanie dovážať, stavanie farské v dobrom stave zachovávať a skaze žiadnej nedopúšťať, ktoré toto všetko aj potomci naši konať povinní budú. Čéhož lepšej stálosti tento reverz nie len mien našich podpisom a a krížikom ičinené, ale i pečatú obečnú potvrdili sme se.“

Podpísané v Hornej Súči, dňa 10. decembra roku Pána 1770:

Jano Jankovich, richtár (vlastnou rukou)

Andrej Zemanovič +, Juro Orsak +, Jano Doboš +, Jano Chupáč +, Ondrej Oláš +, Štefan Hulin +, Ondrej Vaškovič +, Juro Doboš + Predomnou Jánom Jonášom, slávneho panstva Trenčín správcom (vlastnou rukou.)“

K farnosti Horná Súča patrili od roku 1797 i kopanice Dolnej Súče, z ktorých mali bližšie do kostola v Hornej Súči. Boli to kopanice Dúbrava, Hrabovské.

Rešetka uvádza názvy kopanic - Nádavky a Vysoká.

(Pokračovanie II. časť: Horno-súčanský farský kostol). **Spracovala: J. Čajová**

V predchádzajúcom čísle Hlásnika sme Vás oboznámili s pútnickým miestom Šaštín. Teraz Vám predstavujeme pútnické miesto Staré Hory. Na Staré Hory putujú i pútnici z našej obce. Tak tomu bolo i toho roku v mesiaci august.

STARÉ HORY

Ako sú veriacim západného Slovenska blízke Madona v Marianke a Pieta v Šaštíne, tak v srdciach obyvateľov stredného Slovenska je zapísaná Pana Mária s Ježiškom zo Starých Hôr.

Tam uprostred hôr sa pred stáročiami prihovarila Matka Božia ľuďom, čo poznali tajomstvá podzemia, baníkom, aby tak potvrdila epiteton z Loretánskych litánií - Pomocnica kresťanov.

Baníci boli odjakživa nábožní. Dokazuje to okrem iného aj stavovský pozdrav Zdar Boh, ktorý pretrval aj doby náboženského útlaku. Baník denne fáral s pocitom, že sa už nemusí vrátiť k svojej rodine, žil pod psychickým tlakom, a o to vrúcejšie vysielal svoje modlitby k Bohu, k Božiemu Synovi a jeho Matke. A ona si pre svoje posolstvá vyberá práve takýchto jednoduchých ľudí, nezaťažených svetskými mámosťami, vnímavých a s čistým srdcom, schopným nezištne ďalej odovzdávať svoje výzvy.

Staré Hory a blízka Špania Dolina patria medzi najstaršie banícke lokality na Slovensku. Jezuitský konikár v 18. storočí uvádza, že tunajšie baníctvo najväčšmi prekvitalo v rokoch 1006 - 1200, pričom najvýznamnejšou baňou bola Haliarová, kde sa ťažilo striebro a meď.

Podnet na trvalé osídlenie starohorskej doliny dal Belo IV., keď roku 1255 udelil obyvateľom Banskej Bystrice právo ťažiť kovy okolo horného Hrona. Usadzovali sa tu križiaci, vracajúci sa zo Svätej zeme i utečenci z Tirolska, účastníci najrozličnejších povstaní, čo sa ako ničivé vlny valili hlavne od východu a severu, domáci remeselníci a kopaničiari, Slováci s Nemcami. Až po stáročiach nadobudlo prevahu slovenské osídlenie. Ale aj neskôr v 18. storočí, keď už kňazi v starohorskom kostole kázali po slovensky, rešpektovali aj nemeckých pútnikov a opakovali svoje slová v ich rodnom jazyku.

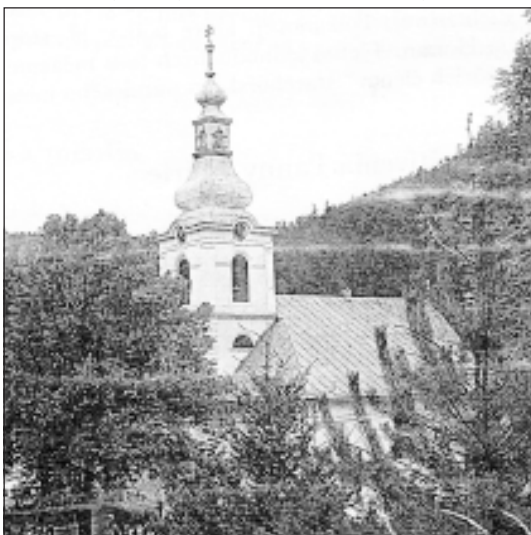
Baníci, banícki pomocníci, uhliari, drevorubači a ich ženy - čipkárky boli jednými z prvých nositeľov náboženského života v Starých Horách. Prichádzali sem z blízkeho i širokého okolia, z osád Dolného a Horného Jelenca, Dolnej a Hornej Tureckej, Prašnice, Valentovej, Richtárovej, Potkanovej, Rybô,

ktoré boli v 19. storočí pričlenené k Starým Horám. Týchto jednoduchých ľudí môžeme považovať za „zakladajúcich členov“ starohorského pútnického miesta.

KOSTOL NAVŠTÍVENIA PANNY MÁRIE

Najpravdivejším obrazom dejín pútnických miest sú farské knihy. Roku 1938 vyšla v slovenskom jazyku kniha Krátky opis milostivých obrazov blahoslavenej Panny Márie,

Matky Božej, ktorá zmapúva pútnické miesta celého Uhorska práve na základe údajov, čo starostlivo zaznamenávali tamojší farári. Jeden z obrazov predstavuje aj keď veľmi stručne Staré Hory.

„Farská značná kniha preukazuje, že ešte 1448 roku, teda pod riadením krajiniským pána Hunyadyho, na Starých Horách vo Zvolenskej stolici ku cti Matky Božej kostol bol vystavený, a že v ňom nachádzajúci sa obraz blahoslavenej Panny Márie bol v obecnej účtivosti. Po päťdesiatich rokoch bol tento kostol nadstavený a 1621 roku ku cti blahoslavenej Panny Márie

posvätený.

Keď kostol spolu s farou jezuitom sa zveril, títo svoju značnú knihu hodnoverne a starostlivo viesť nezanedbali, obzvlášť od roku 1715, lebo v tomto čase sa milostivé miesto tak rozchýrilo, že z ďalekých zemí sa tam hmulí pútnici. Stále nové uzdravenia zaznamenávali sa a nezčíselní pútnici sami od seba poznali to, že vo veľkých potrebách sa utiekajúci skrze orodovanie blahoslavenej Panny Márie vypočúť a potešení boli. Preto aj so znakmi svojej vďačnosti zakryli tam oltár a kostola steny.

Až doteraz zostáva táto horlivosť a i z ďalekých zemí, nielen zo susedného kraja, zhromažďujú sa ctiteľia Márie v kostole na zvolenských Starých Horách, obzvlášť na hody, to je na sviatok Navštívenia blahoslavenej Panny Márie, tam očistiť sa od špiny hriechov cez sviatosť pokánia a prijímajúc sviatosť oltáru prosia a býva im dané. Hľadajú a nachádzajú nebeský dar. Klopú a býva im otvorené cez príhovor tej, ktorá je brána nebeská.

Za čo nech je velebený všemohúci Boh až naveky“.

Pokračovanie o Starých Horách v budúcom čísle.

NOVÉ KNIHY V MIESTNEJ KNIŽNICI

Toho roku bol v mesiaci október uskutočnený druhý nákup kníh v knižničnej predajni v Trenčíne, kde boli zakúpené nasledovné knihy.

Krásna literatúra pre deti a mládež

1. Kvasnička L. - Štebotavé veršičky
2. Grimovci J. a W. - Modrá kniha rozprávok
3. Rúfus M. - Deťom
4. Arthur, R. Záhada ohnivého oka
5. Arthur R. - Záhada diabolských kariet
6. MacDonaldová B. Usmievať sa je zakázané!
7. Brezina T. - Tulenie mláďa Ronny

Naučná literatúra pre deti a mládež

1. Marseille J. - Nevyriešené záhady sveta
2. Burnie, D. - Pobrežie
3. Parker St. - Hmyz
4. Ako kresliť
5. Všeobecná encyklopédia pre mladých

Krásna literatúra pre dospelých

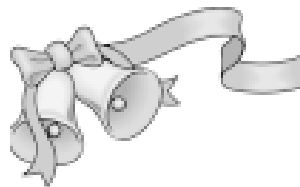
1. Tátoš V. - A teraz túto ...
2. Frazier Ch. - Studený vrch
3. Bernanos G. - Muška
4. Chevalierová T. - Dievča s perlovou náušnicou
5. L'Amour L. - Cesta do Tennessee
6. Silver J. - Veštbý na prelome 3. tisícročia
7. Salinger J.D. - Kto chytá v žite
8. Keleová-Vasilková T. - Čriepky
9. Steel D. - Skok do neznáma

Naša knižnica dostala knižný dar z Nadácie Zelená nádej - Tulčík v hodnote 472,- Sk. pozostávajúci z nasledujúcich publikácií:

1. Abbey E.- Gang obrancov Zeme
2. Haverkamp J -. Aktívne pre Zem
3. Drgonec J.- Štát a právo v službách životného prostredia
4. Leopold A. - Obrázky z chatrče a rozmanité poznámky
5. Devall B., Sessions G. - Hlboká ekológia
6. Findo S. - Obnovenie tradície, využívanie pastierskych strážny psov
7. Bockemuhl J. - Umierajúce lesy - otázka vedomia

Vzhľadom na nedostatok finančných prostriedkov sa všetky požiadavky čitateľov nedajú uspokojiť a preto i výber kníh pri kúpe je sťažný.

Jedná sa o naučnú prírodovednú literatúru. Knižný dar dostali o pobočky na osadách. Knižovníčka žiada čitateľov o dodržiavanie výpožičnej lehoty, vrátenie kníh po jej uplynutí a vyrovnanie si zápisného pre rok 2002.

Stretnutie dôchodcov

V živote človeka sú okamihy, keď si uvedomujeme čo znamená roky ... i jeseň života.

Predovšetkým sú to bohaté životné skúsenosti, múdrosť a najmä možnosť povedať si: Žil som tak, ako som mohol a konal tak, ako som chcel, aby iní konali. A v tom spočíva zmysel ľudského života.

Mesiac október je mesiacom úcty k starším a poriadame stretnutia dôchodcov, kde zviditeľujeme ich bohaté životné skúsenosti a hlavne oceňujeme statočnú prácu, ktorú vykonala doteraz väčšina z nich. Stretnutia robili na osadách i v ústredí v spolupráci so základnými školami. Žiaci škôl na osadách urobili i malé darčeky pre dôchodcov, deti zo ZŠ Závrská pripravili darčeky aj pre dôchodcov z ústredia spolu s deťmi z materskej školy ústredia. V obci pekný program pripravil DFŠ Čajka. Na osade Trnávka a Závrská bolo stretnutie 20. Októbra, na Dúbrave a Krásnom Dube a v ústredí bolo 27. Októbra. Osada Vlčí Vrch robila stretnutie v lete spoločne s pekným programom „Spod Chabovej, z toho vršku“. Na stretnutiach sa zúčastnil p. starosta Pavol Bilčík, ktorý sa všetkým prihovril a tiež vdp. Farár J. Ondráš. Tieto stretnutia sú veľmi milé, ľudia sa postretajú, pospomínajú a rozídu sa domov. Prinášame Vám zaujímavú štatistiku vekového zloženia dôchodcov v ústredí, aj na osadách.

ÚSTREDIE:

Počet obyvateľov celkom	1707
Počet dôchodcov	251
60 roční a viac	105
70 roční a viac	106
80 roční a viac	40

Najstaršia:

Serišová Mária - 96-ročná

DÚBRAVA:

Počet obyvateľov celkom	587
Počet dôchodcov	107
60 roční a viac	45
70 roční a viac	50
80 roční a viac	12

Najstaršia:

Babrnáková Agnesa - 92-ročná

TRNÁVKA:

Počet obyvateľov celkom	495
Počet dôchodcov	87
60 roční a viac	43
70 roční a viac	27
80 roční a viac	17

Najstaršia:

Faryová Anna - 98-ročná

ZÁVRSKÁ:

Počet obyvateľov celkom	317
Počet dôchodcov	74
60 roční a viac	35
70 roční a viac	30
80 roční a viac	9

Najstaršia:

Vranáková Mária - 96-ročná

VLČÍ VRCH:

Počet obyvateľov celkom	304
Počet dôchodcov	59
60 roční a viac	29
70 roční a viac	19
80 roční a viac	11

Najstaršia:

Gažiová Anna - 97-ročná

KRÁSNY DUB - CVERENKÁRI:

Počet obyvateľov celkom	126
Počet dôchodcov	33
60 roční a viac	12
70 roční a viac	16
80 roční a viac	5

Najstaršia:

Chupáčová Anna - 95-ročná

Blahoslavenstvá starého človeka

Blahoslavení, ktorí chápu, a že moje nohy teraz chodia pomalšie a moje ruky meravejú.

Nech sú blahoslavení, ktorí myslia na to, že moje uši už nedobre počujú a že nie všetko hneď pochopím.

Nech sú blahoslavení, ktorí vedia, že moje oči už zle vidia.

Buďte blahoslavení, ktorí mi nevyčítate, keď mi niečo vypadne z rúk a ktorí mi pomáhate nájsť svoje veci.

Buďte blahoslavení, ktorí sa na mňa usmievate a dáte sa so mnou do reči.

Nech sú blahoslavení, ktorí spozorujú moje krízy a pokúšajú sa zmierniť moje utrpenie.

Nech sú blahoslavení, ktorí mi dajú pocítiť, že som milovaný a ktorí sa o mňa živo zaujímajú.

Blahoslavení, ktorí zostanú pri mne, keď idem na cestu do večnosti.

Blahoslavení sú všetci, ktorí sú na mňa dobrí. Pomáhajú mi myslieť na dobrého Boha.

A ja na nich určite nezabudnem, keď raz budem u NEHO.

Phil Bosmans

Niečo o spolkoch striedlivosti

Po napoleonských vojnách bolo na všetkých stranách badať nápadný pokles mravov.

Našich kňazov - rodofubov, ktorí poznali zblízka život pospolitého ľudu, najviac trápila skutočnosť, že sa medzi ním hrozivo šíriala pliaga alkoholizmu. Ustavične rástol počet pálení a krčiem, zatiaľ čo vinou slabej školskej dochádzky vzdelanostná úroveň ľudu ostávala veľmi nízka. V dôsledku toho národ upadal mravne, hospodársky i zdravotne. A tak v 40. rokoch 19. storočia vzniklo na Slovensku veľmi silné protialkoholické hnutie. Podnetom bol príklad írskoho kapucína P. Theobalda Matthewa. Popredným šéfom bol organizátorom tohto hnutia u nás bol kňaz Štefan Závodník /1813-1885/.

Narodil sa ako najmladší z 12 detí v Hornej Porube. Po kratšej ceste po Európe si ako kňaz priniesol domov cenné poznatky pre svoju pastoračnú činnosť. A tak už r. 1844 založil v Divine „Braterstvo striedlivosti“, prvý spolok tohto druhu na území Uhorska. Protialkoholické hnutie začal šíriť pomocou tlače po celom Slovensku. Cieľom spolku bolo odvrátiť ľudí od pitia pálenky - slivovice, borovičky, rozolisu. No neostával len prítom. Bol si vedomý, že ľudia treba vzdelávať a vhodne vyplniť ich voľný čas. Preto zriaduje nedeľnú školu. V spise Škola dedinská, ktorý dostali všetci obce v Trenčianskej stolici učil farníkov lepšie hospodáriť, založil obecnú sporiteľňu, napísal pomôcku Včelár na Slovensku. Svojou štedrou záhradou ich viedol k pestovaniu ušľachtilých ovocných stromov. Závodník mal taký úspech, že už r. 1846 okolo 40 tisíc osôb sa zaviazalo nepiť pálené. Hnutiu dal celonárodný ráz. Vedel, že aj schôdza Tatrána v Čachticiach (10.8.1847), kde sa katolíci i evanjelici radili o národných veciach, priviedol Závodník väčšinu účastníkov do Veselého k farárovi Jurajovi Holčekomu, tiež horlivému bojovníkovi proti alkoholu. Tu založili Ústredný spolok striedlivosti. Závodník sa stal jeho predsedom. Aby uľahčil prácu spolubratom, vydal zberku piatich kázni „Hlas pastírski“ v bernoľakovčine. Hneď v prvej kázni bol formula sľubu, ktorú farníci po jednom skladali pred kňazom a oltárom.

Prvý bod tohto sľubu znel: „Ja... pred Bohom, anjelom strážcom mojím a pred ľuďmi s pomocou Božou ku cti a chvále blahoslavenej Panny Márie zniekam sa všetkých pálených nápojov jako sú: rozolíš, slivovica, borovica a iné pálené. Áno, sľubujem, že aj v iných dovolených nápojoch vo víne a pive mieru striedlivosti zachovávať chcem a nikdy sa neopijem“. Kňaz Štefan Závodník svojou prácou nadchol mnohých spolubratov. Na tomto mieste nemožno spomenúť všetkých, iba niekoľkých. Na Spiši levočský rodák sfachtického pôvodu, katolícky kňaz Eduard Korponai napísal a vydal v bernoľakovčine činohru Pálenka, v ktorej poukazuje ako pitie pálenky zhubne pôsobí na život rodiny, znižuje sociálnu úroveň ľudu a má za následok aj degeneráciu detí. Kremničan Július Plošic pri zakladaní Spolku striedlivosti na Horehroní povedal farníkov v kázni: „Odkiaľ je to, že náš ľud slovenský pri všetkej svojej usilovnosti, pracovitosti a robote predsa taký chudobný a biedny je ... kde je tomu príčina? Pálenka všetko ovocie usilovnosti zožiera.“ Farár Andrej Rojko v Lome nad Rimavicou uvádza, že v jeho farnosti bolo šesť krčiem na 670 obyvateľov. Zásluhou Andreja Radlinského v Banskej Štiavnici, kde pijatka morila stovky banických rodín vznikol spolok miernosti, ktorý mal vyše 3000 členov.

Ďalší známy kňaz Kysučan Janko Palárik na prvej kapláne v Starom Tekove zorganizoval ľudí do Spolu s 2000 dušami. Pozoruhodný

je i otvorený list kňaza Romualka Zaymkusa, farára v Bytčici pri Žiline, uverejnený v Národných novinách, č. 25, r. 1898, v ktorom píše: Povedzme si pravdu! Akási kltaba je na nás! Lúbime piť tuhé nápoje... . Neraz aj učení ľudia odmietajú piť chutné ovocené víno a hovoria: to ide len do brucha a nie do hlavy! Akoby dobrota nápoja závisela od opojnosti. Ku striedlivosti privedieť dobrý ľud slovenský nedá sa ináč, ako keď ho odučíme navštevovať krčmy! Nevšedný úspech na Šariši dosiahol priekopník hnutia proti opilstvu Ján Andraščík /1799-1853/. Andraščík videl účinky opilstva v najbližšom prostredí. Jeho rodičia mali v Lipovciach „šenk“ i obchod, takže mal príležitosť zažiť nejednu scénu, ktorú potom podal vo svoje veršovanej divadelnej hre „Šenk páleníčeni“. Hru napísal v šarišskom nárečí, čo jej zabezpečilo nespierne obľubu.

Uprostred pálenkou zamorenej dediny sa ozve hlas rozumného formana Dzurru, ktorí skúsiac svet, prináša domov dravé myšlienky. Krčmárovi Lajzerovi vravi:

„Neoreš, nešeješ - nekopeš, nekošíš a preči tišice - v tvojom mišku nošíš. My v češkej roboce - dzeň a noc travime, Žimu a horučosc - na poľu cerpime, Pre tvoju palenku - mi co jesc nemarne, Tak že často z hladu - bo ho calkom hubi. A svojich rodákov Dzura jasnou rečou poučuje o škodlivosti pálenky:

„... každá pelanka - je jed a otrava, ke nečšescu glupich - vše streže hotova. Tak celo, jak dušu - s jedom napelňuje, Chodobu a chorosc - a šmerc prišakuje. Preto každi mudri - pod prišahu sľubi, Že ju pic nebudze - bo ho calkom hubi. Čhto ne šlepi, vidzi - že sme jako Nori Bez farbi, bez mesa - palenka nas mori.“

A aká bola situácia v tom čase v Hornej Súči? Archívár Juraj Fojtik v životopise Michala Rešetku píše:

Kým sa podarilo Rešetkovi vyriešiť otázku rozšírenia školy, aby mohla prijať viac žiakov, hneď založil v roku 1834 v Hornej Súči nedeľnú školu, v čom mu patrí nepochybne prvenstvo na Slovensku. Spočiatku bola táto nedeľná škola zameraná len na náboženskú výchovu, od roku 1845 sa v nej preberali aj iné otázky praktického a bežného života. Rešetka nedeľnej školy organizoval aj na kopanicach, kde mal roľníckych inštruktorov a mládež sa tam schádzala v určených domoch. Všetko sa dialo za spolupráce s miestnym kaplánom aj organistom Michalom Kapušom V nedeľu a vo sviatok sa takto učilo 70 - 85 dospelých. Keď začal farár z Velkej Diviny Štefan Závodník propagovať zakladanie spolku striedlivosti, bola zase Rešetka medzi prvými, ktorí nasledovali jeho príklad a už v roku 1845 založil Spolok striedlivosti /Institutum temperantiae/ aj v Hornej Súči. V Bratislave zadovážil 300 letákov „Povzbuzení k striedlivosti“ a kážeň „Já bojovník bratři milí...“, a rozdal ich medzi farníkmi. V prvom nadešení zapísal Rešetka do Spolu až 1325 členov. Niektorí z nich sa zaviazali nepiť len na niekoľko rokov, na určitý čas a tak po počiatčom nadešení počet členov klesol, ale tí, čo zostali, už vydržali.

Mohli by sme uviesť ďalšie mená katolíckych kňazov, ktorí sa skutočne s celou dušou venovali veriacim, aby ich odvrátili od alkoholu. Protialkoholické hnutie nadobudlo zásluhou obetavých a horlivých kňazov celonárodný ráz, šírilo sa po všetkých krajoch Slovenska a tak J.M.Hurban mohol s radosťou konštatovať, že roku 1846 bolo na území Slovenska asi 500 spolku striedlivosti.

Všeobecne záväzné nariadenie číslo 3/2002-OZ obce Horná Súča O DRŽANÍ Psov

Obecné zastupiteľstvo v Hornej Súči podľa § 6 ods. 1 zák. č. 369/90 Zb. o obecnom zriadení v znení neskorších predpisov a zákona č. 282/2002 Z.z., ktorým sa upravujú niektoré podmienky držania psov sa uznieslo na tomto nariadení:

§ 1

Predmet a pôsobnosť nariadenia

1. Toto nariadenie ustanovuje niektoré podmienky držania psov v katastrálnom území obce.

2. Toto nariadenie sa nevzťahuje na služobných psov, používaných podľa osobitných predpisov.

3. Týmto nariadením nie sú dotknuté ustanovenia Občianskeho zákonníka a Trestného zákona a osobitných predpisov.

§ 2

Vymedzenie pojmov

Na účely tohto nariadenia

a/ zvláštnym psom je pes

1. používaný súkromnými bezpečnostnými službami podľa osobitného zákona

2. používaný pri záchranných lokalizačných a likvidačných prácach pri plnení úloh civilnej obrany

3. poľovný

4. ovčiarsky

5. vodiaci

6. používaný počas výcviku alebo súťaže konanej podľa medzinárodného skúšobného poriadku

b/ nebezpečným psom je každý pes, ktorý pohrýzol alebo poranil človeka bez toho, aby bol sám napadnutý alebo vyprovokovaný, ak sa nepoužil v nutnej obrane alebo krajnej núdzi,

c/ voľným pohybom psa je pohyb psa bez vŕdzky mimo chovného priestoru alebo zariadenia na chov, za voľný pohyb sa nepovažuje pohyb zvláštného psa bez vŕdzky mimo chovného priestoru alebo zariadenia na chov, ak je na základe výcviku ovládaný osobou, ktorá ho vedie.

§ 3

Evidencia psov

1. Každý pes, držaný nepretržite viac ako 90 dní na území obce podlieha evidencii psov /ďalej len evidencia/. Držiteľ psa je povinný prihlásiť psa do evidencie v lehote do 30 dní od uplynutia posledného dňa lehoty uvedenej v prvej vete na obecný úrad.

2. Evidenciu vedie obecný úrad.

3. Do evidencie sa zapisuje najmä:

a/ evidenčné číslo psa

b/ tetovacie číslo alebo údaj o čipovaní psa, ak ho pes má

c/ plemeno, vek, pohlavie a účel držania psa /napr. § 2 písm. a/

d/ meno a priezvisko a adresa trvalého pobytu držiteľa psa

e/ umiestnenie chovného priestoru alebo zariadenia na chov, v ktorom sa pes na území obce zdržiava, ak sa umiestnenie nezhoduje s miestom trvalého pobytu držiteľa psa

f/ skutočnosť, že pes pohrýzol človeka bez toho, aby bol sám napadnutý alebo vyprovokovaný, ak sa nepoužil v nutnej obrane alebo v krajnej núdzi

g/ úhyn psa

h/ strata psa

4. Každú zmenu skutočnosti a údajov, ktoré sa zapisujú do evidencie je držiteľ povinný do 30 dní od zmeny skutočnosti alebo údajov oznámiť obecnému úradu kde je alebo má byť pes evidovaný.

5. Obecný úrad vydá držiteľovi psa zapísaného do evidencie evidenčnú známku psa /ďalej len známka/. Na známke sa uvedie evidenčné číslo psa, názov obce Horná Súča, a údaj o tom, či je pes nebezpečným psom. Známku držiteľ psa preukazuje totožnosť psa.

6. Známka je neprenosná na iného psa. Odcudzenie, zničenie alebo stratu známky je držiteľ povinný do 14 dní odvtedy, čo odcudzenie, zničenie alebo stratu známky zistil oznámiť obecnému úradu. Obecný úrad vydá držiteľovi za úhradu 50,- Sk náhradnú známku.

§ 4

Vodenie psov

1. Vodiť psa mimo chovného priestoru alebo zariadenia na chov môže len osoba, ktorá je fyzická a psychicky spôsobilá a schopná ho ovládať v každej situácii, pričom je povinná predchádzať tomu, aby pes útočil alebo iným spôsobom ohrozoval človeka alebo zvieratá a zabraňovať vzniku škôd na majetku, prírode a životnom prostredí, ktoré pes mohol spôsobiť.

2. Vodiť nebezpečného psa mimo chovného priestoru alebo zariadenia na chov môže len oso-

ba, ktorá je plne spôsobilá na právne úkony. Na verejnom priestranstve musí mať nebezpečný pes náhubok.

3. Za psa zodpovedá držiteľ psa alebo osoba, ktorá psa vedie alebo nad psom vykonáva dohľad.

4. Držiteľ psa a ten, kto psa vedie je povinný oznámiť svoje meno, priezvisko a adresu trvalého pobytu osobe, ktorú pes pohrýzol. Ten kto psa vedie je povinný oznámiť osobe, ktorú pes pohrýzol aj meno a priezvisko a adresu trvalého pobytu držiteľa psa. Súčasne je povinný skutočnosť, že pes pohrýzol človeka oznámiť obecnému úradu.

5. Vodenie psov /okrem zvláštnych psov/ je zakázané:

a/ na všetky miesta označené upozorením na vstup so psom zakázaný

b/ na detské ihriská, pieskoviská, športoviská a v okolí bytových domov do vzdialenosti 5 m, ktoré sú verejným priestranstvom,

c/ do areálov detských jasí, materských škôl a školských zariadení

d/ do zariadení verejného a spoločného stravovania, okrem zariadení, kde je to povolené a viditeľne označené,

e/ do prevádzok potravinárskej výroby a do obchodov s potravinárskym sortimentom

6. Voľný pohyb psov na verejných priestranstvách v intraviláne obce je zakázaný.

7. Voľný pohyb psa spojený s jeho cvičením je možné uskutočňovať len mimo intravilánu obce.

§ 6

Priestupky

1. Priestupku sa dopustí držiteľ psa ak:

a/ neprihlásil psa do evidencie,

b/ umožní, aby psa viedla osoba, ktorá nespĺňa podmienky ustanovené v §4 ods. 1 a 2

c/ neohlási, že pes pohrýzol človeka bez toho, aby bol sám napadnutý, alebo vyprovokovaný ak sa nepoužil v nutnej obrane, alebo v krajnej núdzi

d/ neoznámí odcudzenie, zničenie alebo stratu známky

2. Priestupku sa dopustí držiteľ psa ak .

a/ neohlási svoje meno, priezvisko a adresu trvalého pobytu a meno, priezvisko a adresu trvalého pobytu držiteľa psa osobe, kto-

rú pes pohrýzol

b/ nezabráni tomu, aby pes útočil alebo iným spôsobom ohrozoval človeka alebo zvieratá

c/ neohlási, že pes pohrýzol človeka bez toho aby bol sám napadnutý alebo vyprovokovaný, ak sa nepoužil v nutnej obrane alebo v krajnej núdzi

d/ evidenčnou známkou nepreukáže totožnosť psa

e/ nerešpektuje zákaz vstupu so psom alebo zákaz voľného pohybu psa

f/ bezprostredne neodstráni tuhé výkaly z verejného priestranstva

3 Za priestupok podľa

a/ ods. 2 písm. d/ a e/ obec uloží pokutu do 500,- Sk

b/ ods 1 a / ods 2 písm. a/ až c/ obec uloží pokutu do výšky 1000,- Sk

c/ odseku 2 písm. f/ obec uloží pokutu do výšky 100,- Sk

4 Obec môže uložiť pokutu do jedného roka odo dňa, keď sa o porušení povinnosti dozvedela, najneskôr však do troch rokov odo dňa, keď k porušeniu povinnosti došlo

5 Pri ukladaní pokuty sa prihliada najmä na závažnosť a následky protiprávneho konania

6 Na konanie o ukladaní pokút sa vzťahuje všeobecný predpis o správnom konaní

7 Výnos z pokút je príjmom obce

8 Ak sa držiteľ psa alebo ten kto psa vedie dopustí priestupku opakovanne, možno mu uložiť pokutu do výšky dvojnásobku pokút uvedených v ods 3

§ 7

Prechodné ustanovenia

Držiteľ psa, ktorému vznikne počas 6 mesiacov odo dňa účinnosti zákona č 282/2002 Z. Z

Povinnosť podľa § 3 ods. 1 (prihlásenie do evidencie) , splní túto povinnosť od 1. januára 2003 do 31. januára 2003.

§ 8

Záverečné ustanovenie

1 VZN obce bolo schválené uznesením Obecného zastupiteľstva v Hornej Súči č 5/2002 - OZ

2 VZN nadobúda účinnosť päťnástym dňom jeho zverejnenia

3 VZN je prístupné na obecnom úrade k nahliadnutiu.

Pavol Bilčík, starosta obce

Výsledky volieb v obci Horná Súča do orgánov samosprávy

Počet zapísaných voličov:	2667
Počet voličov, ktorým boli vydané obálky:	1559
Počet odovzdaných obálok:	1557
Počet platných hlasov pre OZ:	1465
Počet zvolených poslancov	11
Počet platných hlasov pre starostu:	1510

Počet platných hlasov pre jednotlivých kandidátov pre voľbu starostu obce Horná Súča:

1. Pavol Bilčík	773 hlasov
2. Rudolf Cverenkár	640 hlasov
3. Ladislav Chupáč, JUDr.,	97 hlasov

Za starostu obce bol zvolený Pavol BILČÍK

KANDIDÁTI NA POSLANCOV PODĽA POČTU ZÍSKANÝCH HLASOV

Volebný obvod č. 1

1. Miroslav Čapák Ing.	125 hlasov
2. Radovan Sáska	108 hlasov
3. Danka Ludvíková	89 hlasov
4. Lubica Birasová	83 hlasov
5. Pavol Ševčík	59 hlasov
6. Lubica Barteková	37 hlasov
7. Ladislav Chupáč JUDr.	37 hlasov
8. Darina Kučeravá, Bc.	19 hlasov

Za poslancov boli zvolení: **Ing. Miroslav Čapák a Radovan Sáska.**

Volebný obvod č. 2

1. Milan Čičák	259 hlasov
2. Juraj Ondračka, Ing.	172 hlasov
3. Rudolf Cverenkár	164 hlasov
4. Pavol Knotek	160 hlasov
5. Alojz Michalička	126 hlasov
6. Marian Ondračka, Ing.	116 hlasov
7. Marian Levák, Mgr.	77 hlasov
8. Imrich Štefánek	76 hlasov
9. Anna Birasová	75 hlasov
10. Júlia Gugová	64 hlasov
11. Juraj Birás	58 hlasov
12. Oto Páleš	29 hlasov

Za poslancov boli zvolení: **Milan Čičák, Juraj Ondračka, Rudolf Cverenkár.**

Volebný obvod č. 3

1. Štefan Buček	127 hlasov
2. Štefan Zemanovič	110 hlasov
3. Milan Chupáč	86 hlasov

Za poslancov boli zvolení: **Štefan Buček a Štefan Zemanovič**

Volebný obvod č. 4

1. Stanislav Habánik	116 hlasov
2. Stanislav Stehlík	76 hlasov
3. Helena Kaková	66 hlasov
4. Ondrej Stašák	65 hlasov
5. Ján Vašíček	50 hlasov
6. Ondrej Gago	29 hlasov

Za poslancov boli zvolení: **Stanislav Habánik a Stanislav Stehlík.**

Volebný obvod č. 5

1. Augustín Štefánek	113 hlasov
2. Ján Gračka	96 hlasov
3. Emília Kramárová	54 hlasov
4. Štefánia Vrbovská	41 hlasov
5. Anton Poláček	34 hlasov
6. František Blažej	23 hlasov

Za poslancov boli zvolení: **Augustín Štefánek a Ján Gračka.**

Akcie uskutočnené v IV. štvrťroku

- 13.10. Otvorenie výstavy ovocia a zeleniny
- 20.10. Stretnutie dôchodcov na Trnávke a Závrskej
- 26.10. Vystúpenie DFS Čajka vo Veletinách v ČR
- 27.10. Stretnutie dôchodcov v ústredí a na Dúbrave
- 29.10. Divadelné predstavenie pre žiakov ZŠ
- 30.10. Zasadnutie obecného zastupiteľstva
- 10.11. Vystúpenie DFS Čajka v Mnichovej Lehote
- 10.11. Divadelné predstavenie nášho div. súboru v Dolnom Srní
- 12.11. Poradenská služba pre podnikateľov - prednáška
- 23.11. Poľovnícka zábava
- 26.11. Slávnostné víťanie detí
 - 1.12. Festival chrámových speváckych zborov v kostole
 - 3.12. Zasadnutie Obecného zastupiteľstva
- 6.-7.12. Komunálne voľby
- 20.12. Koncert pre ZŠ

Víťanie detí

Stretnutie s dôchodcami na Trnávke

Dobré rady pri pečení medovníkov

- odpočítané cesto nespracujeme, ale necháme ho pred spracovaním 2-3 hodiny stáť pri izbovej teplote

- cesto dáme na dosku, rozdelíme ho na menšie časti a tie na pomúčenej doske prepracujeme

- ak vykrajujeme menšie tvary, vyvalkáme cesto na hrúbku 3-4 mm, ak väčšie, tak na hrúbku 5-6 mm

- plechy na pečenie natierame rozpusteným tukom /CERA/

- medovníky ukladáme na plech, ďalej od seba, aby sa nezlepili.

- menšie tvary pečieme pri teplote 200-220 °C a vyššie pri 250 °C

- prvé dve minúty rúru neotvárame, čas pečenia medovníkov je 4-7 minút, podľa veľkosti

- ak pečieme veľké tvary /chalúpy.../ cesto na plechu na viacerých miestach prepichnete ihlou

- ak by sa stalo, že po upečení nie je plo-

cha rovná, prikryjeme ho rovnou plochou, napr. podnosom a mierne priťlačíme. Musíme to urobiť za horúca.

- Medovníky po upečení ešte horúce potrieme celým rozšľahaným vajcom. Nanášame vrstvu plochým štetcom

- Ak sa medovníky roztekajú /nedržia pekný tvar/ pridáme múku

- Ak sú medovníky pórovité, pri pečeni dobre naskočia a potom klesnú, urobili sme asi tieto chyby:

1. rúru sme predčasne a na dlhšie otvorili
2. použili sme veľmi hustý alebo skryštalizovaný med, cesto sa presladilo a prijalo málo múky

3. Dali sme viac kypridla. Cesto upravíme tak, že pripravíme nové, s menšou dávkou kypridla a cestá spolu spracujeme.

Ak sú medovníky nízke, málo pórovité a ťažké, je v ceste málo kypridla. Pripravíme nové s väčšou dávkou kypridla a cestá spolu spracujeme.